Leiklist í Kjós

Loftur Guðmundsson (1892-1952)

Loftur Guðmundsson ljósmyndari var fæddur í Hvammsvík í Kjós þann 18. ágúst 1892. Foreldrar hans voru Jakobína Jakobsdóttir frá Valdastöðum og Guðmundur Guðmundsson frá Hvítanesi sem lengi var organisti við Reynivallakirkju. Loftur kvæntist Stefaníu Grímsdóttur (1898-1940) og eignuðust þau fjögur börn. Stefanía lést ung. Seinni kona Lofts var Guðríður Sveinsdóttir. Loftur var músíkalskur líkt og faðir hans og lagði stund á nám í orgelleik í Kaupmannahöfn og hélt tónleika í Dómkirkjunni við heimkomuna. Loftur starfaði þó fyrst og fremst sem ljósmyndari og kvikmyndagerðarmaður og var einn helsti ljósmyndari landsins á öðrum fjórðungi tuttugustu aldar. Hann var útnefndur konunglegur sænskur hirðljósmyndari í heiðursskyni fyrir störf sín. Loftur var fyrst og fremst portrettljósmyndari en tók einnig myndir fyrir Leikfélag Reykjavíkur um árabil, auk þess nokkuð af atburða- og staðarmyndum á fyrstu starfsárum sínum.

Loftur Guðmundsson. Ljósmyndasafn Íslands í Þjóðminjasafni.

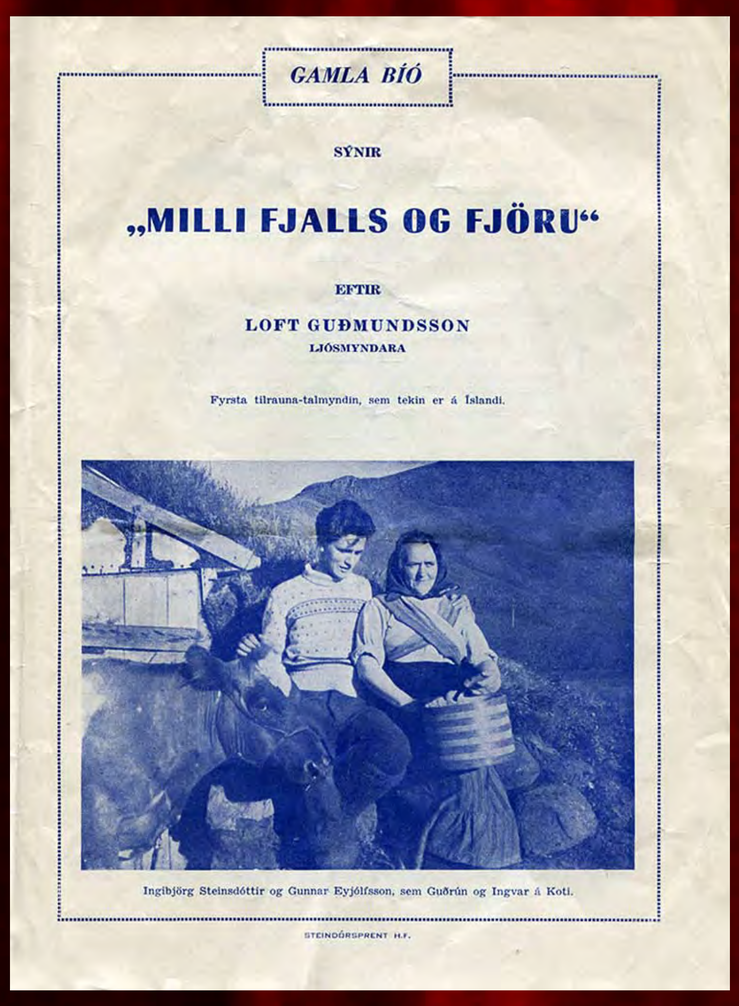

GAMLA BÍÓ

SÝNIR

„MILLI FJALLS OG FJÖRU“

EFTIR

LOFT GUÐMUNDSSON

LJÓSMYNDARA

Fyrsta tilrauna-talmyndin, sem tekin er á Íslandi.

Ingibjörg Steinsdóttir og Gunnar Eyjólfsson, sem Guðrún og Ingvar á Koti.

STEINDÓRSPRENT H.F.

Loftur var einn af frumherjum kvikmyndagerðar hér á landi, en fyrsta mynd hans var stuttmyndin *Ævintýri Jóns og Gvendar* sem var frumsýnd árið 1923. Tveimur árum síðar frumsýndi Loftur heimildamynd sem bar heitið *Ísland í lifandi myndum,* en hann ferðaðist vítt og breitt um landið til að taka efni í þá mynd sumarið 1924. Fleiri heimildamyndir fylgdu í kjölfarið. 1949 var frumsýnd eftir hann fyrsta íslenska talmyndin í fullri lengd, *Milli fjalls og fjöru,* sem tekin var m.a. við Háls og Meðalfellsvatn í Kjós og skartaði m.a. Gunnari Eyjólfssyni í sínu fyrsta leikhlutverki. Árið 1951 tók Loftur svo myndina *Niðursetninginn* og kom sér upp kvikmyndaveri í Hækingsdal þar sem tökur fóru fram. Þetta var hans síðasta kvikmynd. Eitt af síðustu verkum Lofts var að heimsækja Kjósina haustið 1951 til að vígja orgel sem hann gaf kirkjunni ásamt systkinum sínum í minningu föður þeirra. Loftur lék eigið lag, „Ave Maria“, við athöfnina. Loftur lést þann 4. janúar 1952 eftir erfið veikindi.

Leiklist í Kjós

Loftur Guðmundsson (1906-1978)

LofturGuðmundssonrithöfundurvarfæddurþann6.júní 1906 að Þúfukoti í Kjós. Foreldrar hans voru Guðmundur Hansson og María Gottsveinsdóttir bændur í Þúfukoti. Loftur lagði stund á kennaranám í Reykjavík og í Svíþjóð og brautskráðist frá lýðháskólanum í Tärna sem leikfimikennari.Árið 1939 kvæntist hann Tölu Klemenzdóttur (1921-2006). Þau eignuðust þrjá syni; Guðmund Marinó, Indriða og Gunnar Heiðar. Auk þeirra átti Loftur einn son, Gunnar Svein. Loftur skrifaði leikrit og stundaði jafnframt önnur ritstörf. Hann samdi meðal annars leikritin *Hreppstjórinn á Hraunhamri, Seðlaskipti og ástir* og *Brimhljóð*. Einnig skrifaði Loftur viðtalsbækur og barnabækur og ásamt Þorleifi Þorleifssyni kvikmyndasöguna *Síðasti bærinn í dalnum* sem var fyrsta leikna kvikmynd Óskar Gíslasonar og var m.a. tekin upp í Kjósinni. Loftur er þó hvað best þekktur fyrir störf sín sem þýðandi og söngtextahöfundur, en hann þýddi meðal annars bækur Hergé um *Tinna* og gerði texta við mörg þekkt lög eins og „Hér stóð bær“ og „Bjössi á mjólkurbílnum“. Einnig samdi Loftur texta við mörg sönglög Oddgeirs Kristjánssonar, á þeim tíma sem hann var kennari í Vestmannaeyjum. Um tíma var Loftur leikhúsgagnrýnandi dagblaðsins *Vísis*. Loftur lést þann 29. ágúst 1978.

ÓSKAR GÍSLASON:

SÍÐASTI BÆRINN Í DALNUM

Íslenzk kvikmynd í litum, gerð eftir frumsamdri sögu

LOFTS GUÐMUNDSSONAR
blaðamanns

Kvikmyndarhandrit: ÞORLEIFUR ÞORLEIFSSON
Leikstjórn: ÆVAR KVARAN
Frumsamin músik: JÓRUNN VIÐAR
Hljómsveitarstjórn: DR. V URBANTSCHITSCH
Hljómsveit frá FÉL. ÍSL. HLJÓÐFÆRALEIKARA
Kvikmyndun og framkvæmdastjórn: ÓSKAR GÍSLASON

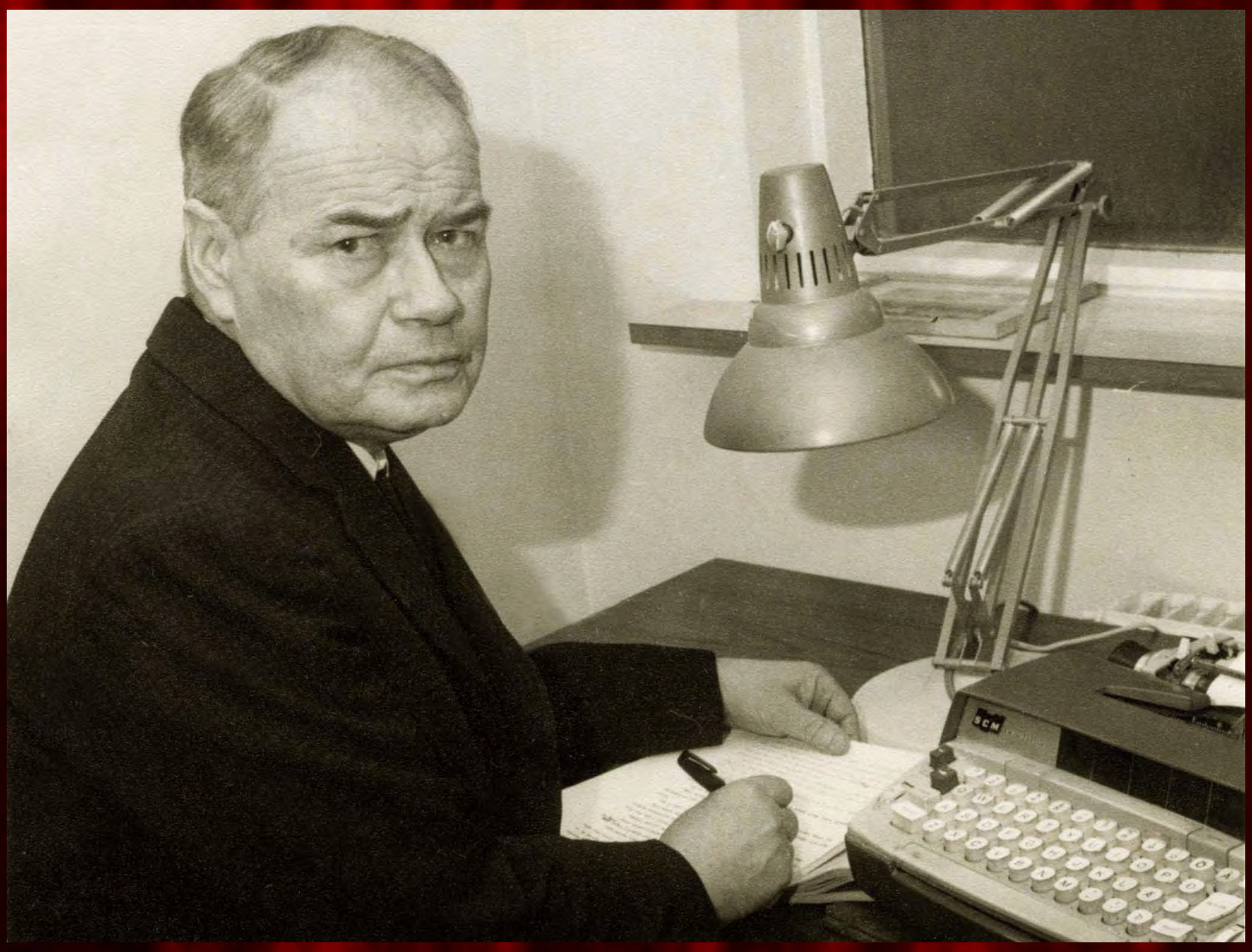

Leiklist í Kjós

Burnirótin, 1955

Á vegum Ásgarðsskóla voru oft leiksýningar í Félagsgarði. Árið 1955 var sýnd skrautsýningin *Burnirótin*, texti eftir Pál J. Árdal og tónlist eftir séra Bjarna Þorsteinsson. Njáll Guðmundsson stjórnaði söng og annaðist undirleik og Höskuldur Goði Karlsson var hönnuður búninga og annaðist leikstjórn. Hörður Ingólfsson í Fitjakoti á Kjalarnesi málaði leiktjöld. Burnirótina lék lítil stúlka, Ólafía Oddsdóttir á Sandi.

Sveindís Eggertsdóttir á Þúfu sem Engillinn.

Njáll Guðmundsson skólastjóri.

Höskuldur Goði Karlsson.

Sveindís Eggertsdóttir á Þúfu sem Engillinn.

Ragnheiður Hansdóttir á Hjalla sem Lindin.

Leiklist í Kjós

Leikklúbbur Kjósverja, 1978

Leikklúbbur Kjósverja var stofnaður 18. nóvember 1978. Frumkvæði að stofnun leikklúbbsins hafði öðrum fremur Sigþrúður Jóhannesdóttir á Morastöðum sem vann í Ásgarðsskóla og var hún formaður. Auk hennar voru í stjórn Einar Ólafsson í Ásgarði, varaformaður, Hrefna Gunnarsdóttir á Felli, ritari og Hulda Þorsteinsdóttir í Eilífsdal, gjaldkeri. Á jólaskemmtun leikklúbbsins í árslok 1978 voru færðir upp tveir leikþættir, *Táknmál ástarinnar* og *Sannleikstóllinn*. Leikendur voru Bergþóra Einarsdóttir í Káraneskoti, Finnur Pétursson í Káranesi, Kristinn Kristinsson Morastöðum, Kristín Ólafsdóttir á Hálsi, Ágústa Gísladóttir á Hálsi og Björn Hjaltason á Kiðafelli. Leikklúbburinn stóð einnig fyrir annarskonar menningarviðburðum. Fenginn var tískufatnaður frá Karnabæ og sýndu 10 pör ungmenna nýjustu tísku. Þátttakendur voru m.a. Eiríkur Davíðsson í Miðdal og Guðlaug á Þúfu. Leikklúbburinn starfaði af krafti næstu árin og fékk inngöngu í Bandalag íslenskra leikfélaga árið 1980.

Á jólaskemmtun Leikklúbbs Kjósverja 1981 var leikinn einn þáttur úr *Gullna hliðinu* eftir Davíð Stefánsson. Leikendur voru Kristinn Kristinsson, Eiríkur Davíðsson, Vilborg í Hvammsvík og Ólafur M. Björnsson. Jafnframt var sýning á norrænni myndlist. Síðasta verkefni Leikklúbbs Kjósverja var leikritið *Músagildran* í leikstjórn Jóns Hjartarsonar 1984. Sýnt var víða um suðvesturhornið, allt frá Borgarfirði til Reykjanesskagans.

Kristinn Kristinsson og Björn Hjaltason.

Finnur Pétursson og Bergþóra Einarsdóttir í *Táknmáli ástarinnar.*

Tískusýning 1978.

Sannleikstóllinn: Kristinn Kristinsson, Kristín Hjaltadóttir, Ágústa Gísladóttir, Kristín Ólafsdóttir og Björn Hjaltason.

Leiklist í Kjós

Hreppstjórinn á Hraunhamri, 1979

Leikklúbbur Kjósverja setti upp leikrit Lofts Guðmundssonar yngra (sem þá var nýlega látinn) *Hreppstjórann á Hraunhamri* í árslok 1979. Leikstjóri var Sverrir Guðmundsson skólastjóri Ásgarðsskóla sem lék hreppstjórann. Aðrir leikendur voru Kristinn Kristinsson á Morastöðum, Sigþóra Oddsdóttir á Sandi, Haraldur Hjartarson á Eyri, Sigþrúður Jóhannesdóttir á Morastöðum, Finnur Pétursson í Káranesi, Bergþóra Einarsdóttir í Káraneskoti, Lilja Aðalsteinsdóttir og Andrés Gíslason á Hálsi. Verkið var sýnt þrisvar í Félagsgarði fyrir fullu húsi og einnig í Borgarfirði og víðar. Tala Klemenzdóttir, ekkja Lofts Guðmundssonar, kom á frumsýninguna.

Sigþóra á Sandi og Finnur í Káranesi í hlutverkum sínum.

Sigþóra á Sandi, Bergþóra í Káraneskoti, Sigþrúður og Kristinn á Morastöðum, Finnur í Káranesi, Sverrir í Ásgarði, Andrés á Hálsi, Haraldur á Eyri.

Ekkja Lofts, Tala Klemenzdóttir.

Salurinn í Félagsgarði var þéttskipaður.

Leiklist í Kjós

Vængstýfðir englar, 1980

Leikklúbbur Kjósverja setti upp leikritið *Vængstýfða engla* eftir S. & B. Spewack í þýðingu Bjarna Guðmundssonar í árslok 1980. Leikstjóri var Hákon Waage. Frumsýnt var í Félagsgarði 28. desember 1980 og var önnur sýning 29. desember. Einnig var sýnt í Logalandi, Fannahlíð, Hlégarði, Akranesi og víðar. Í hlutverkum englanna voru Kristinn Kristinsson á Morastöðum, Eiríkur Davíðsson í Miðdal og Halldór Gíslason á Hálsi. Aðrir leikendur voru Anna Einarsdóttir á Kiðafelli, Gunnar Halldórsson úr Reykjavík, Ólafur Magnússon í Eyjum, Einar Ólafsson í Ásgarði, Kristín Hjaltadóttir Kiðafelli og Björn Hjaltason á Kiðafelli. Ljósameistarar voru Haraldur Hjartarson á Eyri og Guðni Oddgeir Indriðason.

Eiríkur Davíðsson og Kristín Hjaltadóttir.

Eiríkur Davíðsson, Halldór Gíslason og Kristinn Kristinsson.

Kristín Hjaltadóttir og Anna Einarsdóttir.

Gunnar Halldórsson og Einar Ólafsson.

Kristinn Kristinsson, Ólafur Magnússon og Eiríkur Davíðsson.

Leiklist í Kjós

Svefnlausi brúðguminn, 1982

Leikklúbbur Kjósverja setti upp leikritið *Svefnlausa brúðgumann* í árslok 1982. Leikstjóri var Sverrir Guðmundsson skólastjóri í Ásgarðsskóla. Frumsýnt var milli jóla og nýárs 1982.

Leikendur voru Ólafur Magnússon í Eyjum, Guðmundur Davíðsson í Miðdal, Vilborg Sigurðardóttir í Hvammsvík, Kristín Ólafsdóttir á Hálsi, Sigþrúður Jóhannesdóttir á Morastöðum, Eiríkur Davíðsson í Miðdal, Björn Hjaltason á Kiðafelli, Kristín Hjaltadóttir á Kiðafelli, Kristján Oddsson á Neðra-Hálsi, Svana Kristjánsdóttir á Grjóteyri, Kristín Hreiðarsdóttir, Anna Einarsdóttir og Sverrir Guðmundsson í Ásgarði. Sýnt var í Garði, Logalandi, Hvoli, Kópavogi, Hlégarði, Seltjarnarnesi og Bióhöllinni Akranesi.

Aftast: Ólafur Magnússon, Svana Kristjánsdóttir, Eiríkur Davíðsson, Sigþrúður Jóhannesdóttir, Kristján Oddsson, Kristín Hjaltadóttir, Kristín Hreiðarsdóttir, Björn Hjaltason. Fremst: Vilborg Sigurðardóttir, Guðmundur Davíðsson, Sverrir Guðmundsson, Anna Einarsdóttir, Kristín Ólafsdóttir.

Sverrir Guðmundsson leikstjóri og Einar Ólafsson varaformaður Leikklúbbsins.

Guðmundur Davíðsson, Ólafur Magnússon, Vilborg Sigurðardóttir, Björn Hjaltason og Svana Kristjánsdóttir.